

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/168716,78-lat-temu-1-Dywizja-Pancerna-gen-Stanislaw-Maczka-sto-czyta-najciezsza-walke-z.html>
26.04.2024, 06:02

78 lat temu, 1. Dywizja Pancerna gen. Stanisława Maczka stoczyła najcięższą walkę z Niemcami, biorąc tym samym odwet za kampanię wrześniową

Data publikacji 05.08.2022

7 sierpnia 1944 r. rozpoczęła się bitwa pod Falaise, w której brała udział 1. Dywizja Pancerna pod dowództwem gen. Stanisława Maczka. Była to pierwsza i zarazem największa bitwa „Czarnej Kawalerii” w kampanii 1944-1945. Bitwa zadecydowała o porażce Niemców w Normandii i otworzyła Aliantom drogę do Paryża.

Polska 1. Dywizja Pancerna została sformowana pod okiem i dowództwem gen. Stanisława Maczka w Szkocji w latach 1942 -1944. Kontynuowała chlubne tradycje 10. Brygady Kawalerii Zmotoryzowanej z kampanii wrześniowej 1939 r. i 10. Brygady Kawalerii Pancernej walczącej w kampanii francuskiej w czerwcu 1940 r. **Pod koniec lipca 1944 r. dywizja została przerzucona na tzw. „drugi front” w Normandii, w północnej Francji.** W tym czasie trwały tam zażarte walki między wojskami alianckimi a siłami niemieckimi, w których obydwie strony ponosiły olbrzymie straty.

1. Dywizja Pancerna podczas walk w Normandii i rejonie Falaise

Nacierający na zachodnim odcinku frontu Amerykanie przełamali obronę niemiecką i dalekim łukiem zaczęli oskrzydlać Niemców od południa. Pojawiła się szansa na okrążenie dywizji Hitlera w północnej Francji i jej całkowite zniszczenie. Żeby domknąć „kocioł” od strony wschodniej, **polska dywizja - wspólnie z kanadyjską 4. dywizją pancerną - rozpoczęła 7 sierpnia 1944 r. natarcie na południe.** Mimo początkowych niepowodzeń oraz dużych strat w ludziach i sprzęcie, 19 sierpnia żołnierze polskiej 1 Dywizji Pancernej i amerykańskiej 90. Dywizji Piechoty zamknęli niemiecki oddział w kotle. Przez następne dwa dni polscy pancerniacy musieli odpierać desperackie ataki oddziałów

niemieckiej 7. Armii i 5. Armii Pancernej, próbujących wydostać się z okrążenia. **Bitwa była niezwykle dramatyczna, dochodziło nawet do walki wręcz.** Dopiero 21 sierpnia dotarła do Polaków pomoc kanadyjskiej 4 dywizji.

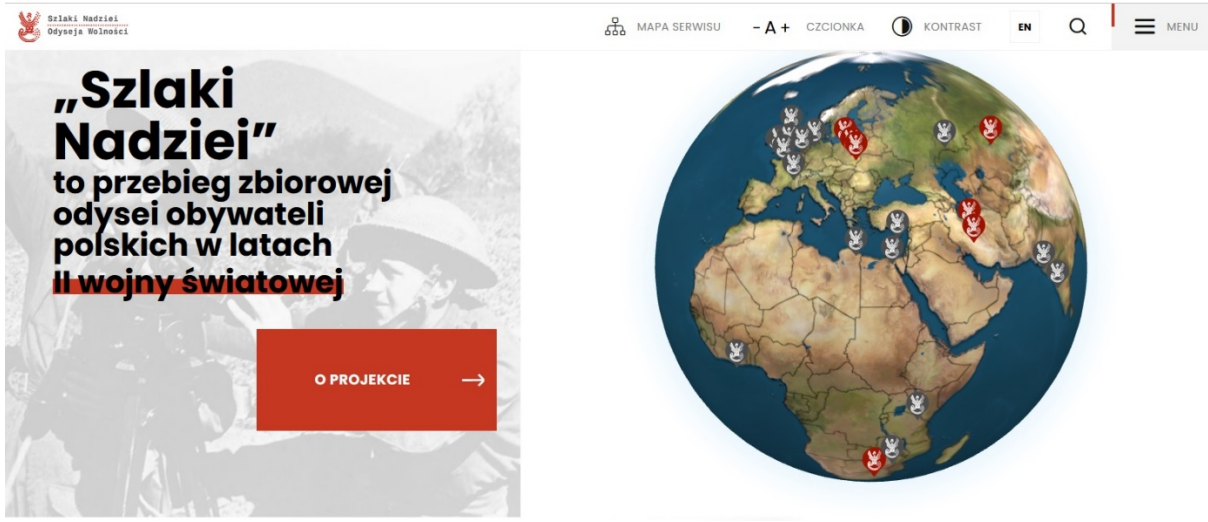
Straty 1. Dywizji Pancernej w tej bitwie szacuje się na ok. 450 poległych i zaginionych oraz ponad utraconych 80 czołgów. Taka była cena, jaką dywizja gen. Maczka zapłaciła za odegranie roli „korka w butelce”, w której zamknięto i zlikwidowano dwie armie niemieckie.

***

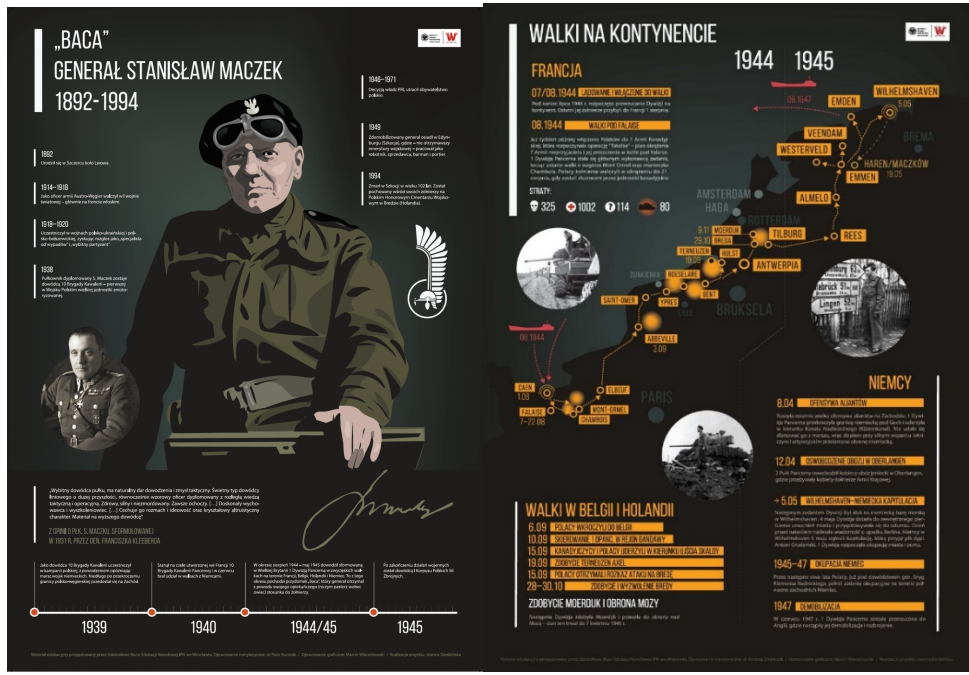
W 2019 r. od kwietnia do września Instytut Pamięci Narodowej współorganizował Etapowy Maraton Pokoju, który stanowił cykl ośmiu biegów w hołdzie polskim żołnierzom poległym na frontach II wojny światowej.

W związku z 80. rocznicą rozpoczęcia wędrówki armii gen. Andersa ewakuowanej z ZSRS Instytut Pamięci Narodowej przygotował międzynarodowy projekt edukacyjno-memoratywny pt. „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”, który ma na celu upamiętnić wysiłek zbrojny Polskich Sił Zbrojnych podczas II wojny światowej oraz losy ludności cywilnej ewakuowanej z ZSRS wraz z armią gen. Andersa. Do tej pory wystawa „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”, została otwarta w Gdańsku, Warszawie, Lublinie, Dęblinie oraz zagranicą w Republice Południowej Afryki, Iranie, Kazachstanie oraz w USA. Projekt można śledzić na portalu, gdzie znajdują się aktualne informacje o kolejnych przedsięwzięciach: <https://szlakinadziei.ipn.gov.pl/>

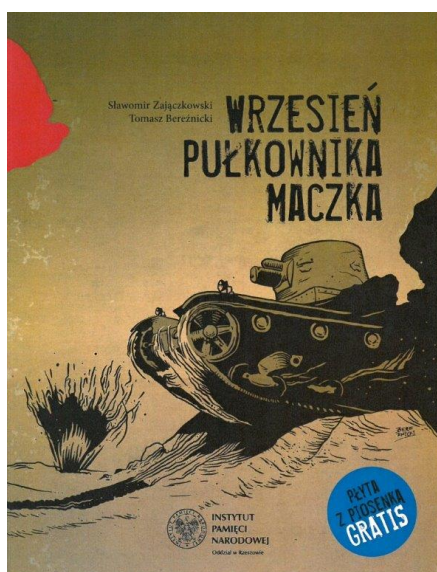
Polecamy również infografiki poświęcone 1. Dywizji Panczernej PSZ, przygotowane przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN we Wrocławiu. Wszystkie znajdują się pod poniższym linkiem: <https://cutt.ly/iZSNYW1>

Instytut Pamięci Narodowej przygotował też broszurę o gen. Stanisławie Maczku z serii „Patroni naszych ulic”. Dostępna tutaj: <https://cutt.ly/nZSNuDs>

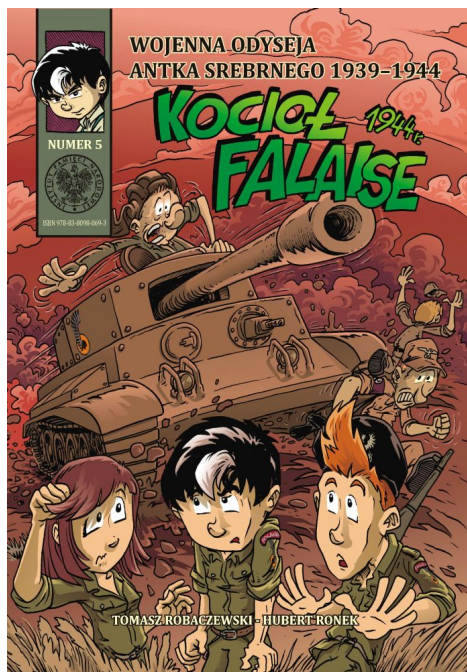

Nakładem wyd. IPN ukazał się komiks o walkach brygady pułkownika Stanisława Maczka na Podkarpaciu we wrześniu 1939. Do komiksu została dołączona płyta z dwoma utworami skomponowanymi przez Tomasza Bereźnickiego, który jest także muzykiem. Komiks dostępny jest w naszej księgarni: <https://cutt.ly/QZSNgMV>

Nakładem wyd. IPN w 2016 r. ukazał się również 5 zeszyt komiksu „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1945. Kocioł Falaise 1944 r.”. Tytułowy bohater Antek razem z 1. Dywizją Pancerną ma za zadanie rozpoznać siły nieprzyjaciela przed decydującym atakiem. Komiks można nabyć w naszych księgarniach: <https://cutt.ly/zZPTYdy>

Polecamy także liczne materiały o generale Maczku, zebrane na portalu przystanekhistoria.pl pod hasłem: Stanisław Maczek, gdzie znajdą Państwo wiele interesujących artykułów naukowych:

- Bartosz Bolesławski, [Powojenne dylematy żołnierzy Andersa](#)
- Iwona Fischer, [Marsz Szlakiem I Kompanii Kadrowej. Tradycja i współczesność](#)
- Juliusz S. Tym, [Polska 1. Dywizja Pancerna 1942-1947](#)
- Teodor Gąsiorowski, [Ze Lwowa na krakowski pomnik](#)
- [Zestaniec żołnierzem gen. Maczka - SZLAKI NADZIEI: świadectwa Niezwyciężonych](#)